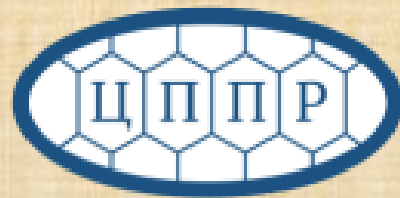

**АНАЛІЗ ПРАКТИКИ
ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ
ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ**

Центр політико-правових
реформ

*Цей аналіз підготовлено
за експертної підтримки
Центру політико-правових реформ*

станом на 21 лютого 2022 року

Центр політико-правових
реформ

ПРОБЛЕМАТИКА

створення та діяльності ОСН

- статус
- термінологія
- право на участь у зборах (конференціях) жителів та право бути обраним до ОСН
- процедура ініціювання та створення
 - територіальність
 - порядок переобрання
 - повноваження
 - статус актів
 - фінансова та матеріальна основа
 - взаємодія з місцевими радами
 - строки повноважень
 - підстави дострокового припинення повноважень
 - типологізація

Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі – Реєстр)

щодо юридичних осіб з організаційно-правовою формою “ОРГАН САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ” містить інформацію про

2198 органів самоорганізації населення

*за даними Міністерства юстиції України
станом на 31 січня 2022 р.*

За даними Реєстру кількість ОСН:

- діючих – 1839
- у стані припинення – 87
- припинених – 272

з них:

- будинкові комітети – 596
- вуличні комітети – 333
- квартальні комітети – 136
- комітети мікрорайонів – 344
- сільські та селищні комітети – 257 та 87 відповідно
- 445 – не визначено тип ОСН

АКЦЕНТИ

- ✓ **445 ОСН (20,2%)**, за інформацією Мін'юсту, не містять загальної назви, тому **визначити достеменно тип органів самоорганізації населення** (будинкові, вуличні, квартальні комітети, комітети мікрорайонів, комітети районів у містах, сільські, селищні комітети) **не вбачається за можливе**
- ✓ дані Мін'юсту та інформація, надана місцевими державними адміністраціями (військово-цивільними адміністраціями), **не є ідентичними та потребують узгодження та актуалізації**
- ✓ право на створення органів самоорганізації населення **використовується** жителями та місцевими радами **не активно**
- ✓ **розуміння типології та призначення** ОСН є неоднозначним
- ✓ низка ОСН створена не за географічним, а **за галузевим принципом**

Найбільш поширеними є судові спори:

1. Пов'язані зі створенням або припиненням органів самоорганізації населення:

- оскарження рішень ОМС про надання дозволів на створення ОСН
- оскарження рішень загальних зборів (конференцій) жителів про ініціювання створення ОСН/обрання їх складу
- оскарження бездіяльності ОМС у зв'язку з неприйняттям рішень за заявами ініціативних груп про створення ОСН
- оскарження бездіяльності ОМС щодо неприйняття рішень про припинення діяльності ОСН
- за позовами податкових органів про припинення ОСН як юридичних осіб (*утім, такі справи розглядались судами лише до 2018 року*)

2. Щодо легалізації органів самоорганізації:

- оскарження бездіяльності ОМС у здійсненні реєстрації ОСН
- оскарження реєстрації ОСН

За результатами аналізу діяльності ОСНів та вивчення судової практики у справах за участі ОСНів виявлено проблеми у розумінні та тлумаченні деяких правових норм Закону України “Про органи самоорганізації населення”:

- ✓ **нерозуміння правового статусу ОСН**, що призводить до безпідставного ототожнення їх з іншими утвореннями (*громадськими організаціями, об'єднаннями співвласників багатоквартирного будинку, громадськими формуваннями, кооперативами тощо*)
- ✓ неоднозначним є **тлумачення повноважень**
- ✓ різне розуміння **підстав припинення** діяльності
- ✓ різнотлумачення правомірності **переобрання керівного складу на новий строк**
- ✓ **процедура легалізації** ОСН також трактується по-різному (*інколи вона розглядається виключно як легалізація керівного складу та застосовується під час кожного переобрання складу органу самоорганізації населення*)
- ✓ є певні труднощі в усвідомленні відмінностей між процедурою проведення зборів жителів за місцем проживання та **проведенням конференцій**

ОСНОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- ✓ Підтримати урядовий законопроект № **6319** від 18.11.2021 «Про внесення змін до Закону України “Про органи самоорганізації населення” щодо удосконалення порядку організації, діяльності та припинення органу самоорганізації населення»
- ✓ З огляду на очевидне різночитання деяких положень Закону України “Про органи самоорганізації населення” при доопрацюванні законопроекту до другого читання обговорити необхідність вдосконалення положень щодо:
 - **типологізації ОСН**
 - **строків повноважень ОСН**
 - **підстав дострокового припинення повноважень ОСН**
 - **порядку дострокового припинення повноважень ОСН в умовах реформи адміністративно-територіального устрою тощо**

ОСНОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- ✓ **МІНІНФРАСТРУКТУРИ:** надати інформаційно-методичну допомогу органам місцевого самоврядування щодо застосування законодавства про органи самоорганізації населення
- ✓ **МІН`ЮСТ:** актуалізувати дані Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб -підприємців та громадських формувань щодо юридичних осіб з організаційно-правовою формою “ОРГАН САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ”
- ✓ **МІН`ЮСТ:** приділити особливу увагу дослідженню правової основи утворення юридичних осіб з організаційно-правовою формою “ОРГАН САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ”, які, вочевидь, не є органами самоорганізації населення
- ✓ **ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:** **врахувати позицію Міністерства юстиції України**, що “.. у разі змін в адміністративно-територіальному устрої України, зокрема базового рівня (населені пункти, території сільських, селищних, міських територіальних громад), вирішення питань щодо припинення органів самоорганізації населення з визначених законом підстав може вирішуватися тією сільською, селищною, міською радою, на території адміністративно-територіальної одиниці якої функціонує орган самоорганізації населення”

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !